

El llenguatge

En i hi ^{13/VII/1978} (casos especials)

(I)

Es un fet força divulgat i conegut que el pronom en sol representar complements introduïts per la preposició de —o que hi guarden una correlació— i el pronom hi complements introduïts per les altres preposicions febles, esp a i en, i àdhuc alguna de forta, és a dir, tots els complements introduïts per una preposició altra que de. Atesa la multiplicitat i diversitat dels components representables per mitjà dels pronoms en i hi, l'exposició precedent és un recurs còmode amb què sintetitzar, quan convé o l'espai hi obliga, aquesta complexitat.

Tot i que sempre que es formula aquest esquema simplificat dels pronoms en i hi i dels complements que poden representar, no es deixa de limitar-ne l'abast amb expressions com «solen representar» o «en general», que en preveuen, doncs, més que no pas les excepcions, els casos que no s'hi poden incloure, no és rar que algú doni, a aquest esquema, un valor absolut, i que hom intenti representar per mitjà d'aquest pronoms certs complements per a substituir els quals no tenen pas capacitat. Potser fóra interessant de veure'n alguns casos.

Quan conjunts de mots com préssecs madurs, un feix de llenya seca, les dificultats de l'empresa, etc, representen el complement acusatiu d'un verb, existeix una certa diversitat de possibilitats quant a la representació d'aquests conjunts i d'una part d'ells per mitjà del pronom en. Així, parlant de préssecs madurs, podem dir, En va portar; parlant de préssecs, En va portar de madurs; parlant de feixos de llenya seca, En va comprar un... de llenya seca, En va comprar un feix... de llenya; En va comprar un feix de seca; parlant de les dificultats de l'empresa, Les coneix... de l'empresa, En coneix les dificultats. Però aquestes possibilitats es redueixen si el complement, en lloc d'ésser acusatiu, és regit per una preposició. Així Van contribuir a un cistell de préssecs madurs admet només la reducció Hi van contribuir, en que l'enter complement és representat per ni, o bé l'eliminació de termes complementaris, els quals, aleshores, en l'oració requida, no hi són representats per un pronom sino simplement sobreentesos: Van contribuir a un, en que un vol dir «un cistell de préssecs madurs».

Albert Jane